

**R. P. Ildephonsi Peñafiel E' Societate Jesu, Quondam In
Cusquensi Collegio Sacrae Theologiae Primarij
Antecessoris ... Theologia Scholastica Naturalis**

Peñafiel, Alonso

Lugduni, M.DC.LXXIIX.

3. Aliæ solutiones refutantur & amplius confirmatur nostra conclusio.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95892](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95892)

substantiam sed nomen accidens est accidentale: ergo solum importat habitudinem accidentium ad substantiam, & non accidentium inter se: minor præcipua est etiam evidens, quia ideo qualitas secundum adversarios est univoca ad actus naturales, & potentias quia ex vi huius nominis qualitas non importatur habitudo unius qualitatis ad aliam, sed tantum habitudo qualitatum ad substantiam; consequentia legitime inferitur: ergo nomen accidens non est analogum ad omnia accidentia intrinseca quod negant omnes adversarii, quia esset genus cum esset univocum, & non transcendens, & sic omnia accidentia intrinseca unicum tantum constituerent prædicamentum, quod absurdum reputant adversarii; quod totum ita vergetur, magis expresse importatur habitudo accidentium ad substantiam per hoc nomen accidens quam habitudo qualitatum ad substantiam per hoc nomen qualitas: sed ex eo quod significata participantia rationem accidentis dicunt inter se essentialem dependentiam necessario ex vi illius nominis accidens importatur habitudo accidentium inter se: ergo etiam ex eo quod qualitates dicant essentialem habitudinem, & dependentiam inter se etiam si importetur habitudo illarum ad substantiam importabitur necessario habitudo illarum inter se. Maior est certissima, quia accidens in sua definitione expresse dicit habitudinem ad substantiam, est enim ens, ut asserunt adversarii omnes, id est ens substantiæ; sed qualitas dicit illam habitudinem ad substantiam tantum ex vi conceptus accidentis quod includit: ergo magis expresse, & immediate dicit accidens ipsum habitudinem ad substantiam quam nomen qualitas: ergo vel nomen accidens est univocum quod negant adversarii, vel nomen qualitas est analogum. Confirmatur: ergo etiam nomen ens posset esse univocum ad Deum, & creaturas: patet consequentia, quia poterat imponi tantum ad significandum conceptum obiectivum entis præcise secundum rationem convenientiæ non significando habitudinem creaturarum ad Deum, sed nomen quod non significat habitudinem extremorum inter se non est analogum, sed univocum respectu illorum extremorum: ergo nomen ens potest esse univocum comparatione Dei, & creaturarum. Maior est evidens quia secundum adversarios etiam si aliqua extrema dicant essentialem dependentiam, & habitudinem inter se potest imponi aliquod nomen quod solum significet rationem convenientiæ, & non habitudinem extremorum inter se: ergo etiam si extrema participantia rationem entis dicant essentialem dependentiam, & habitudinem inter se poterit imponi nomen ens solum ad significandum rationem, in qua conveniunt illa extrema non significando essentialem dependentiam, & habitudinem extremorum inter se, imo ideo nos dicimus de facto nomen ens esse univocum respectu Dei, & creaturarum supposita præcise entis simpliciter quia ex vi huius nominis, ens solum importatur convenientia illorum extremorum, & non dependentia, nec habitudo unius extremi ad aliud, minor præcipua est solutio adversariorum, & est iam etiam probata ratione superiori: consequentia legitime inferitur.

63 Multi convicti hac ratione concedunt nomen, qualitas, esse analogum ad omnes qualitates; sed contra. Si nomen qualitas esset analogum non

constitueret unum prædicamentum, sed hoc est impossibile secundum adversarios: ergo, &c. maior est evidens, illa enim quæ constituunt unum prædicamentum debent contineri sub aliquo genere; sed si qualitas ut sic esset analogica non esset genus: ergo illa, quæ continentur sub illa non continerentur sub aliquo genere; ergo qualitates non constituerent unum prædicamentum: ergo darentur duo prædicamenta qualitatis, unum pro actibus vitalibus, & aliud pro potentijs, & alijs qualitatibus. Patet consequentia, illa quæ constant genere, & differentia, & sunt entia per se completa finita, & limitata constituunt aliquod prædicamentum, sed qualitates vitales sunt entia completa (eo modo quo cætera accidentia) finita, limitata & per se, & constant genere, & differentia: ergo constituunt unum prædicamentum, sed etiam potentia vitales hæc omnia habent: ergo constituunt aliud prædicamentum: ergo prædicamenta sunt undecim, quod absurdum reputant adversarii. Patet ultima consequentia, prædicamenta accidentium essent decem scilicet octo communiter assignata, & duo alia pro potentijs vitalibus, & actibus illarum, & aliud prædicamentum substantiæ: ergo prædicamenta sunt undecim.

Dices quod qualitas est nomen univocum, quia 67 illa dependentia unius qualitatis ab alia non fit in ratione qualitatis sed in ratione talis qualitatis scilicet actus vitalis. Sed contra: ergo dependentia ex vi differentiarum non constituit analogiam: ergo ens non est analogum ad Deum, & creaturas. Patet consequentia, creaturae dependent à Deo ratione differentiae, ut concedunt adversarii, & probatum est primo argumento, sed dependentia ratione differentiarum per vos non constituit analogiam, quia ideo qualitas non est analogica quia dependentia est ratione differentiarum: ergo ens non est analogum ad Deum, & creaturas.

SVBSECTIO III.

Alia solutiones refutantur, & amplius confirmatur nostra conclusio?

Respondent adversarii non pendere qualitates vitales actuum in esse qualitatis à potentia, & ideo non dicere analogiam.

Sed contra quia si sumatur præcise nec accidens dependet ut ens à substantia, si autem sumatur realiter omnia prædicata quæ sunt in accidente pendunt à substantia, & omnia quæ sunt in actu vitali à potentia; nec enim aliquis gradus pendet, & alius non pendet, cum in re sint una res simplicissima: ergo in quantum sunt qualitates à parte rei, & in quantum sunt entia pendunt, id est tota entitas illorum pendet licet necessitas dependentiæ essentialis non oriatur ex ratione entis communissima: ergo eodem modo se habet accidens respectu substantiæ ac se habet actu vitalis respectu potentiæ; unde vel utrumque est analogum vel neutrum, quod certissimum iudicio ut patet ex dictis.

Dices hoc nomen qualitas non importare habitudinem actus vitalis ad potentiam, & ideo non 69 dari analogiam inter actum vitalem, & potentiam vitalem, quia ex vi qualitatis ut sic non significatur illa dependentia seu habitudo, e contra vero

Quæst. IV. Vtrum Dependētia, &c. 127

vero contingit in ente ubi continetur, & significatur habitudo vnius inferioris respectu alterius, quia hoc nomen ens ex ipsa impositione hominum significat Deum ut independentem, & creaturam ut dependentem, ac proinde significat principaliter Deum, quam creaturam.

70 Sed contra, quia totum hoc voluntarie dicitur, nam sicut nomen qualitas significat solum convenientiam omnium inferiorum, & non differentiam eorum, ac proinde non significat dependentiam vnius ab alio, sed solum rationem communem omnium, & ideo non est analogum, ita similiter ens solum significat rationem convenientiam omnium entium, ac proinde rationem communem omnibus præcisam à differentiis, ratione cuius nullam differentiam significat: ergo non significat dependentiam vnius ab alio nec habitudinem inaequalem inferiorum inter se, quia hæ rationes sequuntur differentias, & non communem rationem præcisam, quam solum significat illud nomen commune, unde non erit analogum, sicut nec est analogum qualitas propter eandem rationem, non enim est maior ratio vnius quam alterius. Secundo, quia sicut per hæc nomina substantia, accedens non significatur ratio præcisam entis, sed potius ratio entis contracta ad perfectiorem, & inaleitatem, ac proinde substantia, & accedens constituta per ens contractum ad illas differentias, ita similiter per hoc nomen ens significatur ratio præcisam entis, & non contracta per differentias, & ideo per illud non significantur inferiora entis: ergo sicut in nomine substantia, & accidenti significatur inaequalitas, & dependentia, quæ datur inter accedens, & substantiam ratione differentiarum, quæ repræsentantur in illis, ita à contrario sensu in hoc nomine ens nulla inaequalitas, nulla habitudo, nulla dependentia, ac proinde nulla diversitas significatur, quia solum significatur una indivisibilis ratio simplicissima, & non significantur duo quæ necessaria sunt ad diversitatem, dependentiam, & inaequalitatem: ergo falsa est solutio adversariorum.

Dices, primam significationem nominis entis non esse impositam ab hominibus ad significandam rationem præcisam, sed potius ad significandam inferiora.

71 Sed contra, quia illud nomen ens non significat distincte, & clare inferiora eo modo quo significant illa substantia, & accedens: atqui nomina imposita sunt à viris Doctis ad clare, & distincte representanda obiecta: ergo non est impositum tale nomen ad significandum inferiora entis, sed potius ad significandam rationem communem habendi esse, hoc est non repugnantiam ad existendum quia hanc clare, & distincte repræsentat.

72 Sed concedamus illos primos inventores nominum non attendisse ad rationes communes, sed solum voluisse significare per nomina, entia particularia, certe in hoc casu ut inquit Divus Thomas *prima parte*, dicendum est nomen ens impositum esse primo ad creaturas denotandas ut supra dixi, quia homines prius cognoverunt creaturas quam Deum, & ideo hoc nomen ens creaturis imposuerunt quatenus conveniunt in ratione essendi, quia ens est concretum, & significat habens esse ac si aliquomodo distinguatur habens, & esse, & per quandam illius participationem sit ens, & quoad hunc modum significandi denominatio entis proprius convenit creaturæ quam Deo, adeo ut in hoc rigore loquentes interdum Doctores dicant Deum non esse ens, sed supra ens ut egregie declaravit Picus Mirandulanus *opusculo de ente*, & uno cap. 3. ex nonnullis Platoniciis, & Dionysius c. 5. de divinis nominibus, & cap. 5. de mystica Theologia, quem ex parte imitatur Augustinus lib. 5. de Trinitate cap. 1. Basilii lib. 5. contra Eunomium, Damasc. lib. de fide, Boetius de Trinitate. unde si ex hac impositione, & significatione deberemus loqui potius dicendum esset creaturam esse principaliter analogatum entis, quia prius significatur. Tamen quia non colligitur ut supra notavi analogia vel univocatio ex modo significandi nominum, sed ex rebus ipsis quæ significantur per tale nomen, cum autem Deus principaliter habeat esse quam creatura ratione cuius absolute dicitur Exodus 3. Ego sum, qui sum, ubi septuaginta habent *ego sum* id est ego sum ipsum ens, quia scilicet ut Dionysius asserit Deus non quomodocumque est sed absolute & perfectissime sine ullo termino universo illo quod est esse occupato & in se comprehenso, inde est quod loquendo de analogia physica inaequalitatis Deus dicatur analogatum principaliter, quia Deus secundum quod à parte rei est, principaliter ens sit, loquendo autem de analogia metaphysica ex vi rationis superioris nullum datur analogatum ex vi entis sed potius omnia univocè conveniunt quia æqualiter participatur à Deo, & à creaturis, quapropter si ad primam significationem nominis ens attendere deberemus oppositum ipsi quæ dicunt adversarij, colligeretur scilicet quod principaliter significatum entis sit creatura, quia vero hoc non est attendendum viro Docto, ideo dicendum est id quod iam asseruimus solum attendendum esse ad immediatum significatum metaphysicum illius nominis, quod quia equale est omnibus inferioribus, sicut qualitas ad omnes qualitates, ideo incunctanter dicimus sicut qualitas non est analogica sed univoca ad æqualitates, ita similiter ens.

Item quia virtus moralis ut sic quatenus abstrahit à divinis, & creatis est analogica in sententia adversariorum, quia virtus divina perfectior est creata, & nihilominus ex vi huius nominis non significatur habitudo, & dependentia virtutum creaturarum ad increatas, quod patet clarissime, quia v.g. misericordia creata non dependet à iustitia in creata formaliter sumpta, sed ab omnipotentia divina; ergo ex vi huius nominis, virtus moralis ut sic, non significatur dependentia inter iustitiam, & misericordiam divinam, nam ex vi nominis veri non significatur nisi illud, quod est vere, sed vere non dependet misericordia creata à iustitia divina: ergo non significatur talis dependentia ex vi nominis quia iam falso significaretur, & idem est in hoc nomine accedens, quod est commune ad accidentia tam intrinseca quam extrinseca, quod in sententia omnium adversariorum analogum est, & nihilominus in accidenti ut sic non significatur dependentia accidentis extrinsecè ab intrinsecò, nam ideo qualitas ut ipsi asserunt non dicit illam dependentiam vnius ad aliud, quia una qualitas non est ens alterius sed substantiæ, sed accedens extrinsecum non est ens accidentis intrinseci v.g. esse cognitum in substantia non est ens quantitatis sed substantiæ: ergo licet ex vi nominis communis, &c.

Vergetur

74 Vrgetur, quia falsum est dicere ens vt sic dependentiam accidentis ad substantiam, qualitatem autem vt sic non dicere, nam ideo ens, & non propter aliam rationem significat vnum inferius cum dependentia ab alio inferiori entis, quia hoc nomen ens vel significat omnia inferiora entis vt in se sunt, & quia in se habent dependentiam significat illa cum tali dependentia, vel quia significat rationem communem entis quae participatur ab inferioribus habentibus inter se talem dependentiam: sed qualitas etiam significat omnes qualitates, & sic de omnibus predicatur, & qualitates habent veram dependentiam inter se: ergo significat illas cum tali dependentia, item significat etiam rationem communem qualitatis ex se participabilem ab inferioribus dicentibus dependentiam essentialiter: ergo vel ex vi vtriusque significatur dependentia, & datur analogia in vtroque, vel ex vi vnius significatur, & in nullo illorum datur analogia quod est contra ipsos adversarios.

Alij respondent actum non dependere adaequate, & totaliter à potentia, quia etiam dependet ab anima, & ideo non dari analogiam inter illas.

75 Sed contra, quia qualitas vitalis non dependet etiam adaequare à substantia animae quia etiam dependet necessario, & à potentia vitali, & à Deo, & nihilominus ens vt sic est analogum, & ad verbum mentis, & ad animam rationalem, & ad substantiam corpoream: ergo hoc quod est dependere adaequate vel inadaequate non est ad rem.

Vltimo respondent adversarij succumbentes oneri, & dantes manus, asserunt enim qualitatem vt sic esse analogam ad potentiam, & ad actum vitalem.

76 Sed contra, & vrgetur argumentum iam factum, nimirum quod licet actus vitalis, & habitus scientiae dependant à potentia vitali, illi, & ipsa potentia sunt species completae qualitatis vt sic, & qualitas est genus proprium respectu illarum, vt à Patre Suarez, in *praelectionibus*, asseritur, imo ab omnibus nullo dempro Philosopho: ergo qualitas vt sic non potest esse analogia respectu illarum, quia genus est vniuocum; item, quia ex hoc sequeretur actum voluntatis, & actum intellectus non convenire vniuocum in ratione actus vitalis, quod nullus vsquam dixit, quia actus voluntatis dependet essentialiter ab actu intellectus, & quod magis est sequitur ipsos actus voluntatis inter se non convenire vniuocum, nec actus intellectus inter se, nam executio mediorum dependet ab intentione finis, & iudicium dependet à simplici apprehensione, conclusio dependet à praemissis, & voluntas dependet ab intellectu, & nihilominus in omnium sententia vniuocum conveniunt hi actus: quis enim credat maiorem vniuocationem reperiri inter hominem, & formicam, inter Angelum, & paleam seu folium arboris in ratione substantiae completae quam inter intellectum, & voluntatem, & inter duos actus eiusdem speciei, certe nullus: ergo datur vniuocatio inter illos actus etiam si dependant inter se: ergo dependentia non tollit vniuocationem.

Evidentius vrgetur, quia forma materialis substantialis dependet essentialiter à materia prima: sed ratio substantiae incompletae non est analogia: sed vniuoca comparatione materiae primae, & formae materialis: ergo ratio dependentiae essen-

tialis non constituit analogiam, aut inter actus vitales aut inter accidentis, & substantiam. Maior est evidens praecipue in sententia Thomistarum, quia forma non potest existere adhuc diuinitus sine materia. Probatur minor, si ratio substantiae incompletae esset analogia comparatione materiae, & formae principalis analogatum esset materia: sed implicat quod materia sit principalis analogatum: ergo ratio substantiae incompletae non est analogia comparatione materiae, & formae. Probatur maior, illud est principalis analogatum à quo dependet aliud essentialiter: sed materia dependet à forma: ergo materia est principalis analogatum. Probatur maior, ideo substantia est principalis analogatum comparatione accidentium, & Deus comparatione entis creati secundum adversarios, quia accidens dependet à substantia, & creatura à Deo: ergo illud est principalis analogatum à quo dependet aliud: sed forma materialis dependet à materia: ergo materia est principalis analogatum, sed hoc implicat: ergo &c. Probatur minor, principalis analogatum est perfectius minus principali: sed materia non est perfectior forma: ergo &c. maior est evidens, & patet in Deo respectu entis creati; & ratio est, quia analogia sunt illa quae dicunt diversitatem, & inaequalitatem maioris, & minoris perfectionis: ergo principalis analogatum debet esse perfectius minus principali: sed materia prima non est perfectior forma substantiali: ergo non potest esse principalis analogatum ac proinde nulla dabitur analogia inter materiam, & formam.

Confirmatur, si dependentia essentialis constitueret analogiam, ratio substantiae esset analogia respectu materiae primae, & totius compositi essentialis sive hominis sive leonis, &c. & materia prima esset principalis analogatum, & compositum minus principale: sed hoc est impossibile, & summum absurdum: ergo dependentia essentialis non constituit analogiam. Probatur maior, compositum dependet essentialiter à materia prima: sed quando aliqua ratio dependet ab alia essentialiter, ratio dependens est minus principale analogatum, & ratio à qua dependet est principalis analogatum, vt probatum est: ergo materia prima esset principalis analogatum comparatione compositi quod est falsissimum.

Dices inter materiam, & formam dari mutuam dependentiam, & ideo non dari analogiam inter illas.

78 Sed contra, quia si dependentia vt talis constituit intrinsecam, & formaliter analogiam, mutua dependentia non potest tollere illam, & si tollit, signum est non constituere intrinsecam, & formaliter illam, sicut quia relatio constituit formaliter, & intrinsece relatum mutua relatio non tollit hunc effectum formalem, & ratio à priori evidens est, quia ratio mutui est denominatio extrinseca in illa forma quae mutua dicitur, v. g. relatio paternitatis dicitur mutua non ab aliquo sibi intrinseco, sed quia in termino sibi extrinseco correspondet extrinseca alia relatio: sed denominatio extrinseca non potest tollere effectum intrinsecum: ergo dependentia mutua non tollit analogiam quae constituebatur à dependentia vt tali, sicut, v. g. inter hominem, & vniorem substantialem ipsius hominis datur mutua dependentia, vniorem enim vt pote modus dependet essentialiter ab homine cuius est, vnde nec per potentiam

tiam Dei absolutam potest esse sine homine, hō-
mo etiam dependet essentialiter tanquam à con-
stitutivo essentiali ab ipsa vnione, item natura
Angeli in sententia aduersariorum dependet à
subsistentia, vicissimque subsistentia dependet à
natura Angeli, & non obstante hac mutua depen-
dētia datur in sententia omnium aduersariorum
analogia inter hominem, & vnionem; inter an-
gelum, & subsistentiam ipsius in ratione sub-
stantiali vt sic: ergo mutua dependētia; &c.
nec potest dici quod forma materialis non de-
pendeat essentialiter à materia quia eo modo de-
pendet forma materialis à materia prima sicut
accidens à substantia; nam sicut accidens educitur
à substantia, ita etiam forma à materia; & sicut
recipitur accidens in substantia, ita necessario vt
naturaliter non possit esse sine illa, ita similiter
forma materialis naturaliter necessario subiecta-
tur in materia prima, vt naturaliter non possit
esse sine illa, & sicut accidens dicit ordinem
transcendentem ad subiectum, ita forma ma-
terialis: sed propter istas rationes dicitur essen-
tialis dependētia accidentis à substantia: ergo
propter easdem debet dici essentialis depen-
dētia formae materialis à materia; praeterea quia
in tantum dependet forma materialis à materia,
in quantum distinguitur essentialiter à forma
spirituali rationali, itaque distinctum essentia-
le animae rationalis à forma materiali est inde-
pendētia ex parte animae rationalis, & distin-
ctum formae materialis ab spirituali est depen-
dētia à materia prima, sed omne distinctum
essentiale est constitutum essentiale: ergo depen-
dētia siue potentialis siue actualis formae
materialis à materia est constitutum essentiale
illius, sicut in accidenti: ergo est dependētia
essentialis illi sicut in accidenti, & nihilominus
non datur analogia inter formam materialem, &
materiam primam: ergo similiter non dabitur
analogia inter accidens, & substantiam.

Dices quod non datur analogia inter mate-
riam, & formam, quia materia non potest esse sine
omni forma, quae est maxima dependētia.

79 Sed contra: ergo etiam inter substantiam, &
accidens non dabitur analogia; patet consequen-
tia, sicut materia prima non potest esse naturali-
ter sine omni forma, ita similiter substantia
creata non potest esse naturaliter sine omni ac-
cidenti, imo secundum probabilem aduersario-
rum sententiam, nec diuinitus, sed ideo materia
prima dependet à forma quia non potest esse si-
ne omni forma: ergo etiam substantia creata de-
pendet ab accidente: ergo substantia creata, &
accidens non sunt analogae; patet vltima conse-
quentia, secundum aduersarios talis dependētia
inseparabilitatis ab omni forma tollit analo-
giam, & constituit vnivocationem: sed inter sub-
stantiam creatam, & accidens datur eiusmodi
dependētia: ergo tollit analogiam, & constituit
vnivocationem.

80 Efficacius vrgetur; quia inter animam ratio-
nalem, & hominem datur analogia attributio-
nis, & nihilominus anima rationalis non depen-
det ab homine, quia potest esse separata ab om-
ni materia prima vt de facto contingit, ac proin-
de naturaliter inuicem manet, & homo ita de-
pendet essentialiter ab anima rationali vt sit de
essentia illius, ita necessario vt nec diuinitus pos-
sit esse homo sine anima, in qua analogia princi-
palis analogatum est homo; & minus princi-

pale est anima: ergo dependētia nullius mo-
menti est ad cauendam analogiam, quia si alicui-
us momenti esset ad constituendam attributio-
nis analogiam, potius homo deberet esse minus
principale analogatum, & anima magis princi-
pale, quia illud est magis principale quod est
independens, vt videre est in analogia Dei respec-
tu creaturarum: sed homo dependet essentialiter
ab anima, & anima non dependet essentialiter
à composito: ergo anima deberet esse princi-
palis analogatum, sed ad hoc non attenditur de-
pendētia, neque independētia: ergo neque at-
tendenda est ad rationem analogiae.

Dices animam etiam dependere à composito in 81
genere causae finalis, quia finis animae est homo.

Ergo ex hac tua solutione colligitur dari mu-
tuam, & inaequalem dependētia inter ani-
mam, & hominem, sed per te vbi datur mutua
dependētia non datur analogia, & ideo negabas
illam inter materiam, & formam materialem: er-
go non dabitur analogia inter hominem, & ani-
mam rationalem. Deinde quia non est maior ra-
tio, quare in tali analogia principalis sit com-
positum; quam anima, formalissime ratione de-
pendētia; nam vbi est aequalis ratio formalis
in effectu, nulla est inaequalitas in illo respectu
alterius, qui habet aequalem rationem formalem
cum ipso, v.g. si Petrus habet albedinem vt vnū,
& Paulus habet etiam similem albedinem, non
potest dici, quod Petrus excedat in ratione albi
Paulum, sed homo; & anima rationalis per te
habent dependētia mutuam aequaliter; nam
si homo dependet essentialiter ab anima tanquam
à forma intrinseca, anima etiam dependet essen-
tialiter ab homine tanquam à fine illius.

Dices non esse aequalem dependētia respec- 82
tu vtriusque; sed contra, quia haec solutio faret
argumento: nam si datur excessus in dependētia
est in anima respectu hominis, quia magis de-
pendet homo ab anima, quam anima ab homi-
ne, primo quia existentia hominis neque esse,
neque intelligi potest sine anima, anima autem
bene potest existere naturaliter sine homine: se-
cundo dependet essentia hominis intrinsece, &
formaliter, tum ab essentia animae, tum ab vnio-
ne ipsius, & etiam dependet homo per ordinem
transcendentem ab ipsa anima tanquam à ter-
mino talis relationis, ratione cuius potest dici
etiam dependere ab anima aliquomodo tanquam
à fine; anima autem saltem dependet ab homine
tanquam à causa finali; causa enim finalis in
sententia aduersariorum est causa metaphorica,
vnde impropria, & sic eius causalitas est etiam
metaphorica, ratione cuius dependētia etiam
impropria erit, & sic improprie dependebit anima
ab homine, cum è contra homo tanquam à vera,
propria, & essentiali intrinseca causa formali
dependeat ab anima; ex quibus euidenter colligi-
tur magis, & proprie dependere hominem ab
anima, quam animam ab homine; ex quo se-
quitur maximum absurdum, videlicet quod de-
tur perfectior analogia animae ad hominem,
quam hominis ad animam, sicut ex eo quod om-
nis causa est prior suo effectu, colligitur, quod
est perfectior prioritas, qua materia est prior,
& imperfectior posterioritas effectus materiae,
quia sicut se habet simpliciter ad simpliciter, ita
se habet magis ad magis v.g. quia sicut album
simpliciter disgregat visum, ita magis album
magis disgregat visum, sed dependētia essentia-

lis simpliciter per vos constituit analogiam: ergo maior dependentia constituit maiorem analogiam, ac proinde maiorem imperfectionem ex parte dependentis, & maiorem perfectionem ex parte independentis, ex quo sequitur maximum absurdum, videlicet quod ex vi rationis formalis analogiae attributionis, & dependentiae, illud quod imperfectius est essentialiter secundum se sit principalius analogatum in analogia; unde erit principalius, & non principalius, & sic natura secum pugnat, quod non potest dici. Sequela sic probatur, quia anima rationalis secundum se est imperfectior homine, quia est incompleta, & pars hominis, & omnis pars per se est imperfectior toto, totum enim maius est sua parte, hoc est perfectius &c. nam totum continet perfectionem partis, & supra illam addit aliam, quae non est in parte, atqui homo magis dependet ab anima quam anima ab homine, & analogia sequitur dependentiam ita ut principalius analogatum sit minus dependens, & minus principale sit magis dependens, ergo in tali analogia attributionis anima, quae secundum se est imperfectior homine erit principalius analogatum: ergo ex positione dependentiae ad analogiam colligitur evidenter contra ipsos adversarios maximum absurdum.

Vergetur clarius, nam potentia vitalis v.g. visiva dependet essentialiter à colore in genere obiecti, quae dependentia ex eo quod specificatio est, necessario essentialis erit; color autem non dependet à potentia visiva: ergo dabitur analogia inter hanc qualiteratem, & illam vitalem, ita ut analogatum principalius sit color, minus principale erit potentia visiva: sed potentia visiva uti qualitas vitalis, & operativa perfectior est essentialiter colore qui est qualitas non vitalis, nec operativa est, & idem dicendum est de intellectu respectu etiam coloris, & luci quae respicit essentialiter tanquam obiecta: ergo illud quod in genere qualitatis est perfectius erit minus principale analogatum in analogia qualitatis, quod est contra ipsos adversarios, nam illud quod essentialiter est perfectius altero in ipsa participatione perfectius est: ergo etiam in ipsa analogia quae fundatur in eadem ipsa participatione: sed si ponatur ratio analogiae in dependentia, totus hic ordo invertitur ut patet ex supradictis: ergo dependentia impertinens est ad analogiam.

SUBSECTIO IV.

Tertia ratio principalis ponitur.

85 **S**i dependentia esset causa formalis, & unica analogiae attributionis; ubi non daretur dependentia nulla daretur analogia attributionis, sed secundum adversarios inter multas res datur analogia attributionis inter quas nulla datur dependentia; ergo dependentia non est unica, & formalis causa analogiae attributionis. Maior est evidens; nam ideo colligimus animum rationalem non esse unicam causam formalem equi, quia etiam si non datur animus rationalis datur perfectus equus, & ratio illius est evidens, quia cum effectus dependeat, & constituatur essentialiter à sua unica, & adaequata causa formali, implicat quod detur sine tali causa, & sic implicat, quod detur homo sine anima, album sine albedine, &

dulce sine dulcore.

Probat minor primo, inter subsistentiam 86 creatam, & divinas relationes datur analogia secundum adversarios: sed subsistentia creata non dependet à relationibus divinis: ergo iam datur analogia ubi non datur dependentia. Probat maior tota ratio dependendi creaturae à Deo, est aliquid absolutum in ipso Deo, omnipotentia videlicet, quae est communis toti Trinitati, atque ideo si per possibile, aut impossibile relationes divinae non essent, dum tamen daretur essentia divina, sine dubio creatura dependeret à Deo: ergo tota ratio dependentiae quam habet creatura à Deo est ratione essentiae divinae: ergo creatura non dependet à divinis relationibus: ergo non datur analogia inter creaturam, & relationes divinas: ergo ratio subsistentiae ut sic vel entis ut sic abstracta à relationibus divinis, & subsistentia creata est univoca: ergo non implicat quod detur aliquid univocum Deo, & creaturis.

Secundo probatur eadem minor, inter accedens 87 spirituale ut sic, & substantiam corpoream ut sic, & inter rem, & modum secundum adversarios datur analogia: sed accedens spirituale nullo modo dependet à substantia corporea, & multi modi non dependet à rebus, ut figura non dependet ab Angelo, ergo iam datur analogia ubi non datur dependentia, & loquor de ente completo quod non transcendit ultimas differentias. Maior conceditur ab adversariis: minor est evidens, quia substantia corporea, v.g. lapis non est causa efficiens accidentis spiritualis, cum lapis nullo modo causet efficienter intellectum, & voluntatem Angeli, vel gratiam sanctificantem, neque est causa materialis, quia neque ducuntur ex lapide, neque recipiuntur in illo, nec formalis quia lapis non informat gratiam sanctificantem, nec est causa finalis, quia gratia non est propter lapidem neque est causa exemplaris, quia gratia non fit ad similitudinem lapidis, & eodem modo probatur de figura respectu Angeli, & quod caput est, idem argumentum fieri potest de aliquibus accidentibus immaterialibus comparatis cum substantia materiali, v.g. de visione beatifica comparata cum lapide: ergo nec accedens spirituale, nec figura ab Angelo dependet in aliquo genere causae, &c.

Dices quod intellectus Angeli dependet à lapide finaliter, quia si esset impossibilis lapis, esset etiam impossibilis actus intellectus Angeli quod cognoscitur lapis, & per consequens esset impossibilis intellectus Angelicus: ergo iam dependet à lapide; ergo bene potest esse analogia inter illos.

Sed contra primo, ergo etiam dabitur analogia inter intellectum Angelicum, & lucem, & etiam inter actum intellectus Angeli, & ipsam lucem: patet consequentia, inter intellectum Angelicum, & actum eius comparatione lucis datur eadem dependentia quae datur inter intellectum Angelicum, & eius actum comparatione lapidis, quia si esset impossibilis lux, esset impossibilis actus intellectus Angelici terminatus ad lucem, & per consequens ipse intellectus: sed dependentia actus intellectus Angelici respectu lapidis est sufficiens ad constituendam analogiam: ergo etiam erit sufficiens eadem dependentia inter actum intellectus, & lucem; ergo qualitas ut sic est analoga. Patet evidenter consequentia, qualitas ut sic continet sub se lucem, intellectum, &